Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNE ODVJETNICE
JULIANE KOKOTT
od 23. travnja 2015.[1]

Predmet C-21/14 P

Europska komisija
protiv

Rusal Armenal

„Žalba – Damping – Uvoz određene aluminijske folije podrijetlom iz Armenije, Brazila i Kine – Članak 2. stavak 7. Uredbe (EZ) br. 384/96 – Usklađenost sa Sporazumom o antidampingu – Članak 277. UFEU-a“

I – **Uvod**

1. Ovom žalbom Europska komisija pobija presudu Općeg suda od 5. studenoga 2013.[2], kojom je poništena Uredba o antidampinškoj pristojbi (u daljnjem tekstu: sporna uredba)[3], u dijelu u kojem se ona odnosi na armenskog poduzetnika Rusal Armenal ZAO (u daljnjem tekstu: Rusal Armenal).

2. Pritom Komisija u bitnome osporava ocjenu Općeg suda u skladu s kojom odredba Osnovne uredbe[4], na kojoj se temelji sporna uredba, nakon pristupanja Republike Armenije WTO-u 2003. više nije u skladu s pravilima Općeg sporazuma o carinama i trgovini (u daljnjem tekstu: GATT)[5]. To posljedično dovodi do ništavosti sporne uredbe[6].

3. Ovaj predmet Sudu daje priliku da ispita trebaju li se i, ako da, pod kojim uvjetima, prilikom primjene odredbi prava Unije uzeti u obzir odredbe GATT-a.

1 — Izvorni jezik: njemački

2 — Presuda Rusal Armenal/Vijeće (T-512/09, EU:T:2013:571, u daljnjem tekstu: pobijana presuda)

3 — Konkretno, pritom se radilo o Uredbi Vijeća (EZ) br. 925/2009 od 24. rujna 2009. o uvođenju konačne antidampinške pristojbe i konačnoj naplati privremene pristojbe uvedene na uvoz određene aluminijske folije podrijetlom iz Armenije, Brazila i Narodne Republike Kine (SL L 262, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 82., str. 156.).

4 — Konkretno, pritom se radilo o Uredbi Vijeća (EZ) br. 384/96 od 22. prosinca 1995. o zaštiti od dampinškog uvoza iz zemalja koje nisu članice Europske zajednice (SL 1996., L 56, str. 1.), kako je izmijenjena (u međuvremenu zamijenjena Uredbom Vijeća [EZ] br. 1225/2009 od 30. studenoga 2009. o zaštiti od dampinškog uvoza iz zemalja koje nisu članice Europske zajednice [SL L 343, str. 51., ispravak u SL 2010., L 7, str. 22.]) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 30., str. 202.).

5 — Opći sporazum o carinama i trgovini (SL 1994., L 336, str. 11.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 74., str. 14.)

6 — Vidjeti točku 59. pobijane presude.

II – **Pravni okvir**

A – *Pravila GATT-a*

4. Pravila GATT-a sadrže detaljna razmatranja o pojmu dampinga i utvrđivanju uobičajene vrijednosti proizvoda.

5. Do dampinga dolazi kada se proizvodi jedne zemlje stavljaju na tržište druge zemlje po vrijednosti nižoj od „uobičajene vrijednosti tih proizvoda“.

6. Pri određivanju uobičajene vrijednosti proizvoda utvrđuje se razlika ovisno o tome mogu li se u pojedinoj zemlji izvoznici cijene na domaćem tržištu formirati slobodno ili ne. U načelu, za vrijednost proizvoda mjerodavna je domaća cijena proizvoda. Međutim, ako u zemlji izvoznici sve domaće cijene određuje država ili ako na domaćem tržištu postoji monopol, može biti potrebno da se uobičajena vrijednost proizvoda koji se izvoze utvrdi na temelju drugih čimbenika.

7. Članak VI. stavak 1. Dodatka I. GATT-u 1994. određuje:

„[…] Države potpisnice priznaju da treba osuditi damping kojim se proizvodi jedne zemlje stavljaju na tržište druge zemlje po cijeni nižoj od uobičajene vrijednosti proizvoda […]. U smislu ovoga članka smatra se da se proizvod, koji se izvozi iz jedne zemlje u drugu, stavlja na tržište zemlje uvoznice po cijeni nižoj od uobičajene vrijednosti, kada je cijena toga proizvoda:

(a) niža od odgovarajuće cijene za istovjetni proizvod u uobičajenom tijeku trgovine, koji je namijenjen potrošnji u zemlji izvoznici; […]“

8. U drugoj Dodatnoj odredbi uz stavak 1. članka VI. Dodatka I. GATT-u 1994. pojašnjeno je:

„Priznaje se da, u slučaju uvoza iz zemlje u kojoj je trgovina potpuno ili gotovo potpuno obuhvaćena državnim monopolom i u kojoj država određuje sve domaće cijene, može doći do posebnih poteškoća prilikom utvrđivanja usporedivosti cijena […] i ugovorne strane uvoznice u takvim slučajevima u određenim uvjetima moraju uzeti u obzir mogućnost da točna usporedba s domaćim cijenama u takvoj zemlji nije uvijek prikladna.“

9. Članak 1. Sporazuma o primjeni članka VI. Općeg sporazuma o carinama i trgovini 1994. (u daljnjem tekstu: Sporazum o antidampingu)[7] nadalje određuje:

„Antidampinška mjera može se primijeniti samo pod uvjetima predviđenima člankom VI. GATT-a 1994. i nakon ispitnog postupka započetog […] i vođenog u skladu s odredbama ovog Sporazuma. Sljedeće odredbe uređuju primjenu članka VI. GATT-a 1994. ako su radnje poduzete u skladu s antidampinškim zakonodavstvom ili propisima.“

10. Članak 2. navedenog sporazuma sadrži detaljnija pravila za utvrđivanje dampinga i normalnih vrijednosti a da se pritom izričito ne razlikuju zemlje s tržišnim gospodarstvom i zemlje bez njega; članak 2. stavak 2.7. ipak naglašava:

„Ovaj članak ne dovodi u pitanje drugu Dodatnu odredbu uz stavak 1. članka VI. Dodatka I. GATT-u 1994.“

7 — SL L 336, str. 103. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 74., str. 112.)

B – *Pravo Unije*

11. Zakonodavac Unije donio je više pravnih akata radi zaštite od dampinškog uvoza iz zemalja koje nisu članice Europske unije.

1. Osnovna uredba

12. U uvodnim izjavama 3. i 4. Osnovne uredbe navedeni su njezini ciljevi o tome da je, s obzirom na nove sporazume o provedbi članka VI. GATT-a, „primjereno izmijeniti pravila Zajednice […]“ i pritom je „[…] nužno da Zajednica […] uzima u obzir kako ih tumače njezini glavni trgovinski partneri“. [neslužbeni prijevod]

13. U uvodnoj izjavi 5. Osnovne uredbe navodi se:

„[…] Sporazum o antidampingu […] sadrži nova i detaljna pravila, posebno u odnosu na izračunavanje dampinga […] te bi, s obzirom na opseg izmjena i s ciljem osiguranja ispravne i transparentne primjene novih pravila, izričaj novog sporazuma trebalo uvesti u zakonodavstvo Zajednice u što je moguće većoj mjeri.“ [neslužbeni prijevod]

14. Što se tiče utvrđivanja uobičajene vrijednosti proizvoda, uvodna izjava 7. Osnovne uredbe navodi:

„Kod utvrđivanja uobičajene vrijednosti za zemlje bez tržišnoga gospodarstva, čini se uputnim utvrditi pravila za odabir odgovarajuće treće zemlje s tržišnim gospodarstvom koja će se koristiti u tu svrhu […]“ [neslužbeni prijevod]

15. Članak 1. stavak 2. Osnovne uredbe određuje:

„Smatra se da je proizvod po dampinškim cijenama ako njegova izvozna cijena u Zajednicu iznosi manje od usporedive cijene za istovjetan proizvod određene u zemlji izvoznici u uobičajenom tijeku trgovine.“ [neslužbeni prijevod]

16. U pogledu utvrđivanja uobičajene vrijednosti u antidampinškom postupku, članak 2. stavak 7. Osnovne uredbe određuje:

„(a) U slučaju uvoza iz zemalja bez tržišnoga gospodarstva[8] uobičajena vrijednost određuje se na temelju cijene ili izračunate vrijednosti u nekoj trećoj zemlji s tržišnim gospodarstvom, odnosno cijene iz takve treće zemlje u druge zemlje, uključujući Zajednicu, odnosno ako to nije moguće, na nekoj drugoj razumnoj osnovi […]

[…]

(b) U antidampinškim ispitnim postupcima uvoza iz […] zemlje bez tržišnoga gospodarstva, a koja je članica WTO-a na dan pokretanja ispitnog postupka, uobičajena vrijednost određuje se u skladu sa stavcima 1. do 6.[9] ako se utvrdi, na temelju valjano potkrijepljenih zahtjeva jednog ili više proizvođača nad kojim se provodi ispitni postupak i u skladu s kriterijima i postupcima utvrđenima u podstavku (c), da za tog proizvođača, odnosno za te proizvođače, u odnosu na proizvodnju i prodaju dotičnog istovjetnog proizvoda prevladavaju uvjeti tržišnoga gospodarstva. Ako to nije slučaj, primjenjuju se pravila utvrđena u podstavku (a).

8 — To se odnosi na Albaniju, Armeniju, Azerbajdžan, Bjelorusiju, Gruziju, Sjevernu Koreju, Kirgistan, Republiku Moldaviju, Mongoliju, Tadžikistan, Turkmenistan i Uzbekistan.

9 — Navedeni stavci se, kada je riječ o utvrđivanju uobičajene vrijednosti, odnose na okolnosti na domaćem tržištu zemlje izvoznice, a pritom ne uzimaju u obzir usporedivu treću zemlju.

(c) Zahtjev iz podstavka (b) mora [...] sadržavati dostatne dokaze da proizvođač posluje u uvjetima tržišnoga gospodarstva [...]“ [neslužbeni prijevod]

2. Sporna uredba

17. Spornom je uredbom pozivanjem na Osnovnu uredbu 2009. uvedena konačna antidampinška pristojba na uvoz određene aluminijske folije podrijetlom iz Armenije, Brazila i Narodne Republike Kine.

18. U skladu s uvodnom izjavom 20. te uredbe „[…] Armenija se izričito navodi u bilješci članka 2. stavka 7. točke (a) [Osnovne uredbe] kao jedna od zemalja bez tržišnoga gospodarstva. Tretman proizvođača izvoznika u zemljama bez tržišnoga gospodarstva koje su članice WTO-a određen je člankom 2. stavkom 7. točkom (b). […]“ [neslužbeni prijevod]

19. U skladu s člankom 1. sporne uredbe, to se, među ostalim, odnosilo i na armenskog poduzetnika Rusal Armenal. Zahtjev tog poduzetnika za priznavanje statusa poduzetnika koji djeluje u tržišnom gospodarstvu odbijen je jer je kao „prikladna i razumna analogna zemlja“ [10] [neslužbeni prijevod] s tržišnim gospodarstvom odabrana Turska, a kao osnova za utvrđivanje uobičajenih vrijednosti njegovih proizvoda i dampinške marže za njegov izvoz uzete su turske cijene.

20. Tako je za uvoz armenskih proizvoda člankom 1. stavkom 2. sporne uredbe utvrđena konačna antidampinška pristojba od 13,4%.

III – **Prvostupanjski postupak i pobijana presuda**

21. Poduzetnik Rusal Armenal svojim prvim tužbenim razlogom u prvom stupnju ističe povredu Sporazuma o antidampingu.

22. Zakonodavac Unije prekoračio je pravni okvir određen Sporazumom o antidampingu time što za utvrđivanje uobičajene vrijednosti nije uzeo u obzir okolnosti u Armeniji, nego one u drugim državama. Osnovna se uredba stoga ne može primijeniti na poduzetnika Rusal Armenal, a spornu uredbu treba poništiti zbog povrede Sporazuma o antidampingu u dijelu koji se odnosi na tog poduzetnika.

23. Opći sud prihvatio je tužbu i k tome je u bitnome naveo da je zakonodavac Unije člankom 2. Osnovne uredbe namjeravao preuzeti određene obveze iz članka 2. Sporazuma o antidampingu koje se odnose na utvrđivanje dampinga [11]. U pogledu utvrđivanja uobičajene vrijednosti Osnovna uredba i pobijana uredba odstupaju od Sporazuma o antidampingu, koji u tom pogledu „sadrži niz jasnih, preciznih i detaljnih pravila […], kojima su utvrđeni načini izračuna uobičajene vrijednosti istovjetnog proizvoda […] i koja nisu [bila] povezana s uvjetima na temelju kojih bi njihova primjena bila prepuštena diskrecijskoj ovlasti članica WTO-a“ [12].

24. Komisija žalbom pobija presudu Općeg suda kojom je sporna uredba poništena u dijelu u kojem se ona odnosi na poduzetnika Rusal Armenal.

10 — Vidjeti uvodnu izjavu 36. pobijane uredbe.

11 — Točka 36. pobijane presude

12 — Točka 50. pobijane presude

IV – **Zahtjevi i glavni argumenti stranaka**

25. Komisija, koju podupiru Europski parlament i Vijeće, od Suda zahtijeva da:

— ukine pobijanu presudu,

— odbije prvi tužbeni razlog prvostupanjske tužbe kao pravno neosnovan,

— u preostalom dijelu vrati predmet na ponovno odlučivanje Općem sudu,

— naknadno odluči o troškovima postupka u prvom stupnju i u žalbenom postupku.

26. U prilog svojoj žalbi Komisija ističe tri žalbena razloga.

27. Kao prvo, Opći je sud odlučivao *ultra petita* jer je Rusal Armenal u tužbi, ali ne i u replici, istaknuo da se Osnovna uredba ne može primijeniti s obzirom na Sporazum o antidampingu. Stoga taj poduzetnik nije ustrajao na tom tužbenom razlogu.

28. Kao drugo, Opći je sud pogrešno tumačio Osnovnu uredbu i namjeru zakonodavca prilikom donošenja te odredbe u smislu sudske prakse u predmetu Nakajima [13]. Opći sud pogrešno je smatrao da je zakonodavac Unije Osnovnom uredbom želio ispuniti obveze koje proizlaze iz prava WTO-a. Potonje razmatranje ne dolazi u obzir kao mjerilo za ocjenu zakonitosti Osnovne uredbe, osobito zato što Sporazum o antidampingu ne zabranjuje da se u zemlji kao što je Armenija, koja je u procesu prelaska sa socijalističkoga planskoga gospodarstva na tržišno, središnja veličina uobičajene vrijednosti proizvoda odredi tako da se uzme u obzir tržišni položaj u usporedivoj zemlji s tržišnim gospodarstvom, u ovom slučaju u Turskoj.

29. Kao treće, Opći je sud poništenjem sporne uredbe povrijedio načelo institucionalne ravnoteže.

30. Rusal Armenal osporava navedene žalbene razloge i traži od Suda da odbije žalbu i naloži Komisiji i Vijeću snošenje vlastitih troškova kao i troškova poduzetnika Rusal Armenal.

V – **Pravna ocjena**

A – *Prvi žalbeni razlog*

31. U mjeri u kojoj se prvim žalbenim razlogom zastupa stajalište prema kojem je armenski poduzetnik svojom replikom povukao svoj prigovor nezakonitosti na temelju članka 277. UFEU-a, on se ne može prihvatiti.

32. S jedne strane, od stranaka se ne može očekivati da u svakom podnesku u cijelosti ponavljaju svoje argumente. Takvo postupanje ne bi bilo u skladu s ekonomičnošću postupka. S druge strane, iz razmatranja sadržanih u podnescima armenskog poduzetnika dosljedno proizlazi da se on poziva na članak 277. UFEU-a i u tom pogledu smatra da članak 2. stavak 7. Osnovne uredbe nije u skladu s pravom WTO-a [14].

33. Stoga prvi žalbeni razlog treba odbiti.

13 — Presuda Nakajima/Vijeće (C-69/89, EU:C:1991:186)

14 — U tom pogledu vidjeti točku 31. prvostupanjske replike.

B – *Drugi žalbeni razlog*

34. Svojim drugim žalbenim razlogom žalitelj u bitnome prigovara da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava time što je smatrao da je zakonodavac Unije člankom 2. stavkom 7. Osnovne uredbe želio provesti Sporazum o antidampingu. Osnovanost tog prigovora ovisi o pitanju je li Opći sud pravilno primijenio sudsku praksu u predmetu Nakajima [15].

1. Pravo WTO-a kao mjerilo zakonitosti pravnih akata Unije

35. Načelno vrijedi da Unija u skladu s člankom 3. stavkom 5. UEU-a doprinosi strogom poštovanju i razvoju međunarodnog prava. Stoga je ona pri donošenju pravnog akta obvezna poštovati međunarodno pravo u cijelosti [16]. U skladu s člankom 216. stavkom 2. UFEU-a, sporazumi koje sklapa Unija obvezujući su za njezine institucije i stoga su nadređeni aktima koje one donose [17].

36. U prilog tužbi za poništenje akta sekundarnog prava Unije ili prigovoru nezakonitosti takvog akta moguće je pozvati se na odredbe međunarodnog sporazuma kojega je Unija stranka samo pod uvjetom da, s jedne strane, to nije protivno naravi i strukturi tog sporazuma i, s druge strane, da su te odredbe sadržajno bezuvjetne i dovoljno precizne [18].

37. Zbog posebne prirode pravnih akata WTO-a za njih vrijede određene osobitosti. Nedavno je Sud ponovio da, samo onda kada je Unija svojim aktom namjeravala provesti konkretnu obvezu preuzetu sporazumima sklopljenima u okviru WTO-a (sudska praksa u predmetu Nakajima) ili onda kada akt prava Unije o kojem je riječ izričito upućuje na posebne odredbe tih sporazuma (sudska praksa u predmetu Fediol [19]), Sud treba ocijeniti zakonitost akta Unije s obzirom na pravila tih sporazuma [20].

38. Moguć je nadzor zakonitosti sekundarnog prava Unije s obzirom na pravne akte WTO-a, posebno u području sustava antidampinških mjera, ako se može utvrditi odgovarajuća provedbena namjera zakonodavca Unije. Taj sustav je „vrlo čvrst u pogledu svojeg uređenja i primjene [...]“ [21] pa stoga po svojoj prirodi može poslužiti kao mjerilo zakonitosti pravnih akata Unije.

39. Sud još nije dao iscrpan odgovor na pitanje na koji se način morala izraziti provedbena namjera zakonodavca Unije za sudsku praksu u predmetu Nakajima i na temelju kojih se mjerila ona utvrđuje. U presudama Nakajima/Vijeće [22] i Petrotub i Republica [23] Sud se pozvao na uvodne izjave pravnog akta Unije i oslonio na njih kako bi utvrdio je li zakonodavac Unije određenom odredbom sekundarnog

15 — Presuda Nakajima/Vijeće (C-69/89, EU:C:1991:186)

16 — Presuda Air Transport Association of America i dr. (C-366/10, EU:C:2011:864, t. 101.)

17 — Presude Intertanko i dr. (C-308/06, EU:C:2008:312, t. 42.), Air Transport Association of America i dr. (C-366/10, EU:C:2011:864, t. 50.) i Vijeće i dr./Vereniging Milieudefensie und Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht (C-401/12 P do C-403/12 P, EU:C:2015:4, t. 52.)

18 — Presude FIAMM i dr./Vijeće i Komisija (C-120/06 P i C-121/06 P, EU:C:2008:476, t. 110. i 120.), Air Transport Association of America i dr. (C-366/10, EU:C:2011:864, t. 53. do 55.) i Vijeće i dr./Vereniging Milieudefensie und Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht (C-401/12 P do C-403/12 P, EU:C:2015:4, t. 54.)

19 — Presuda Fediol/Komisija (70/87, EU:C:1989:254)

20 — Vidjeti presudu velikog vijeća od 13. siječnja 2015., Vijeće i dr./Vereniging Milieudefensie und Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht (C-401/12 P do C-403/12 P, EU:C:2015:4, t. 56.), s upućivanjem na presude Fediol/Komisija (EU:C:1989:254, t. 19. do 23.), Nakajima/Vijeće (EU:C:1991:186, t. 29. do 32.), Njemačka/Vijeće (C-280/93, EU:C:1994:367, t. 111.) i Italija/Vijeće (C-352/96, EU:C:1998:531, t. 19.).

21 — Presuda Vijeće i dr./Vereniging Milieudefensie und Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht (C-401/12 P do C-403/12 P, EU:C:2015:4, t. 59.)

22 — Presuda Nakajima/Vijeće (EU:C:1991:186, t. 30.)

23 — Presuda Petrotub i Republica (C-76/00 P, EU:C:2003:4, t. 55.)

prava htio ispuniti „posebne obveze“ [24] koje su navedene u određenoj, sadržajno povezanoj odredbi Antidampinškog zakonika [25], odnosno Sporazuma o antidampingu [26]. Ako odredbe sekundarnog prava imaju „potpuno drukčiji cilj“ [27] od antidampinških odredbi GATT-a, potonje se odredbe ne mogu uzeti u obzir kao mjerilo za ocjenu [28].

40. Iz navedenoga proizlaze dva zaključka.

41. S jedne strane, iz sudske prakse Suda ne proizlazi da se akt sekundarnog prava apsolutno i nužno ocjenjuje na temelju odredbi sporazuma WTO-a. Opseg ocjene Suda mnogo više ovisi o provedbenoj namjeri zakonodavca Unije prilikom donošenja sekundarnog prava. Ako takve namjere nema ili se ona ne može u dovoljnoj mjeri dokazati, pravo WTO-a ne može se upotrijebiti kao mjerilo za ispitivanje sekundarnog prava.

42. S druge strane, da bi se potvrdila takva provedbena namjera zakonodavca Unije, nije dovoljno da iz uvodnih izjava pravnog akta Unije samo općenito proizlazi da predmetni pravni akt treba donijeti uzimajući u obzir međunarodne obveze Unije [29]. Naprotiv, za primjenu sudske prakse u predmetu Nakajima dovoljno je, ali i nužno, da se iz konteksta predmetnog pravnog akta Unije može nedvojbeno utvrditi posebna provedbena namjera određene i sadržajno jasne obveze WTO-a te da se isto tako može zaključiti kojom je odredbom kojega pravnog akta sekundarnog prava konkretno trebalo provesti tu obvezu.

43. Na toj osnovi sada treba utvrditi je li se Opći sud u pobijanoj presudi s pravom oslonio na sudsku praksu u predmetu Nakajima, potvrdio odgovarajuću provedbenu namjeru zakonodavca Unije u odnosu na predmetnu odredbu Osnovne uredbe te, konačno, odbio primijeniti je na štetu armenskog poduzetnika.

2. Provedbena namjera zakonodavca Unije prilikom donošenja Osnovne uredbe

44. Prilikom donošenja Osnovne uredbe zakonodavac Unije želio se posve osloniti na odredbe Sporazuma o antidampingu, što je istaknuo u uvodnim izjavama [30]. Tako je u uvodnoj izjavi 5. Osnovne uredbe u odnosu na Sporazum o antidampingu navedeno da bi „izričaj […] sporazuma trebalo uvesti u zakonodavstvo Zajednice *u što je moguće većoj mjeri* [31]“.

45. To ipak još uvijek ne znači da je sa stajališta zakonodavca Unije zabranjeno svako odstupanje Osnovne uredbe od sustava pravila sporazuma niti to da si je zakonodavac osobito zadao zadatak da će se pri utvrđivanju uobičajene vrijednosti proizvoda obvezno pridržavati normativnih instrumenata Sporazuma o antidampingu.

46. Naime, uvodna izjava 5. ne smije se promatrati izdvojeno i u apsolutnom smislu. Budući da bi u skladu s tekstom te uvodne izjave izričaj sporazuma trebalo uvesti u Osnovnu uredbu, i to „u što je moguće većoj mjeri“, već iz same te izjave proizlazi da je zakonodavac Unije pri donošenju pravnog akta imao u vidu mogućnost da bi potpuno preuzimanje sporazuma u pravo Unije moglo biti u suprotnosti sa suprotnim razmatranjima Unije.

24 — Presuda Petrotub i Republica (C-76/00 P, EU:C:2003:4, t. 56.)

25 — Vidjeti presudu Nakajima/Vijeće.

26 — Vidjeti presudu Petrotub i Republica.

27 — Presuda Nakajima/Vijeće (EU:C:1991:186, t. 40.)

28 — Vidjeti u tom pogledu i mišljenje nezavisnog odvjetnika L. A. Geelhoeda u predmetu Franz Egenberger (C-313/04, EU:C:2005:733, t. 76.) i mišljenje nezavisnog odvjetnika A. Saggia u predmetu Portugal/Vijeće (C-149/96, EU:C:1999:92, t. 17.).

29 — Vidjeti s tim u vezi moje mišljenje u predmetu Inuit Tapiriit Kanatami i dr./Komisija i dr. (C-398/13 P, EU:C:2015:190, t. 91.).

30 — Vidjeti presudu Petrotub i Republica (C-76/00 P, EU:C:2003:4, t. 22. i 55.) u odnosu na takozvanu asimetričnu metodu kod izračuna dampinške marže.

31 — Moje isticanje

47. Iz uvodne izjave 5. tako ne proizlazi bezuvjetna namjera zakonodavca Osnovne uredbe da njezin sadržaj mora biti u potpunosti u skladu sa Sporazumom o antidampingu i da je stoga svaka odredba Osnovne uredbe koja odstupa od Sporazuma o antidampingu u suprotnosti s provedbenom namjerom zakonodavca.

48. Takvo shvaćanje značenja i opsega uvodne izjave 5. u skladu je sa sudskom praksom u predmetu Nakajima. Iz presude Nakajima/Vijeće ne proizlazi da bi svako sadržajno odstupanje od Sporazuma o antidampingu automatski imalo za posljedicu neuzimanje u obzir Osnovne uredbe. Naime, u toj se presudi radilo o drugim pravnim propisima, posebno o Uredbi br. 2423/88 i Antidampinškom zakoniku iz 1979. Također, ni presuda Petrotub i Republica [32], koja se već odnosila na Osnovnu uredbu i Sporazum o antidampingu, ne dopušta tako dalekosežan zaključak. Točno je da iz navedene presude proizlazi da je cilj Osnovne uredbe „prenijeti u pravo Zajednice *u što je moguće većoj mjeri*[33] nova i detaljna pravila iz Sporazuma o antidampingu, koja posebno uključuju pravila koja se odnose na izračun dampinške marže“ te u daljnjim točkama zaključuje da je „nesporno […] da je Zajednica usvojila Osnovnu uredbu da bi ispunila svoje međunarodne obveze iz Sporazuma o antidampingu“ [34]. Međutim, ta presuda odnosi se na posebno pravilo za izračun dampinške marže na temelju asimetričnih ili simetričnih metoda [35], što u predmetnom postupku nije sporno.

49. Nadalje, i uvodna izjava 7. Osnovne uredbe u suprotnosti je s tezom o neograničenoj provedbenoj namjeri zakonodavca Unije.

50. U toj uvodnoj izjavi zakonodavac Unije razmatra svrsishodnost utvrđivanja uobičajene vrijednosti za zemlje bez tržišnoga gospodarstva, a takvih razmatranja u takvom obliku nema u Sporazumu o antidampingu. Iz toga proizlazi činjenica da zakonodavac Unije u odnosu na te zemlje nije želio provesti obveze iz Sporazuma o antidampingu te da je u tom smislu svoju zakonodavnu ovlast proveo na vlastitu inicijativu.

51. Pritom nije važno sadrži li, kao što je to na raspravi navelo Vijeće, Sporazum o antidampingu u pogledu utvrđivanja uobičajene vrijednosti za navedene zemlje zaista pravnu prazninu koju je bi zakonodavac Unije, sa stajališta prava WTO-a, mogao popuniti po vlastitoj diskrecijskoj ovlasti [36]. Mnogo je važnije da se zakonodavac Unije, kao što to, osim toga, proizlazi i iz povijesti nastanka propisa koju je žalitelj opisao u svojoj žalbi [37], svjesno odlučio za sasvim određeni, vlastiti zakonodavni pristup u pogledu zemalja bez tržišnoga gospodarstva, iz čega proizlazi da u tom dijelu zakonodavni akt očito nije donesen s provedbenom namjerom u smislu sudske prakse u predmetu Nakajima.

52. S obzirom na to da ne postoji takva provedbena namjera zakonodavca, zakonitost spornih odredbi Osnovne uredbene može se utvrđivati s obzirom na Sporazum o antidampingu. Pobijana presuda stoga je zahvaćena pogreškom koja se tiče prava.

53. Stoga je drugi žalbeni razlog osnovan i već zbog toga pobijanu presudu treba ukinuti.

54. Naposljetku je radi cjelovitosti potrebno kratko ispitati i treći žalbeni razlog.

32 — Presuda Petrotub i Republica (C-76/00 P, EU:C:2003:4)

33 — Moje isticanje

34 — Presuda Petrotub i Republica (C-76/00 P, EU:C:2003:4, t. 55. i 56.)

35 — Presuda Petrotub i Republica (C-76/00 P, EU:C:2003:4, t. 22.)

36 — Za drukčiju analizu vidjeti točku 50. pobijane presude.

37 — Vidjeti točke 49. do 96. žalbe. Navodi žalitelja, posebno oni izneseni na raspravi, upućuju na činjenicu da je zakonodavac Unije glede tog pitanja želio slijediti vlastita politička razmatranja, neovisno o odredbama WTO-a.

C – *Treći žalbeni razlog*

55. Trećim žalbenim razlogom ističe se povreda načela institucionalne ravnoteže. Zakonodavac Unije isključivo je nadležan da odluči koje države u antidampinškom pravu treba smatrati zemljama bez tržišnoga gospodarstva i kako s njima treba postupati.

56. Taj žalbeni razlog usko je povezan s drugim žalbenim razlogom [38] jer se njime u konačnici ističe da je Opći sud u svojoj presudi utemeljenoj na sudskoj praksi u predmetu Nakajima pogriješio time što nije uzeo u obzir izraženu namjeru zakonodavca Unije.

57. Ako Sud podupre ovdje izneseno stajalište i prihvati drugi žalbeni razlog, nepotrebno je ispitivati prigovor naveden u trećem žalbenom razlogu.

58. Međutim, ako Sud zauzme stajalište da je Opći sud pravilno primijenio sudsku praksu u predmetu Nakajima, trebalo bi odlučiti o trećem žalbenom razlogu. U tom pogledu dovoljno je istaknuti da se primjenom sudske prakse u predmetu Nakajima, kada se njome utvrdi nezakonitost pravnog akta sekundarnog prava, upravo uzima u obzir izražena namjera zakonodavca Unije. Stoga se ne može prihvatiti stajalište da sudovi Unije tom presudom sebi prisvajaju zakonodavne ovlasti koje im ne pripadaju.

D – *Sažetak*

59. Budući da je drugi žalbeni razlog osnovan, potrebno je prihvatiti žalbu u cijelosti i ukinuti pobijanu presudu.

60. Ako Sud ukine presudu Općeg suda, može sam konačno odlučiti o sporu ako stanje postupka to dopušta (članak 61. stavak 1. druga rečenica prva mogućnost Statuta Suda).

61. U ovom slučaju stanje postupka djelomično dopušta donošenje odluke. Kao što je to prethodno obrazloženo, Opći sud je na temelju prvog tužbenog razloga poduzetnika Rusal Armenal pogrešno zaključio da je postojala povreda Sporazuma o antidampingu. Taj tužbeni razlog treba odbiti kao neosnovan.

62. Što se pak tiče ostalih tužbenih razloga, o kojima Opći sud još nije odlučio, stanje postupka još ne dopušta donošenje odluke. Stoga je potrebno vratiti predmet na odlučivanje Općem sudu (članak 61. stavak 1. druga rečenica druga mogućnost Statuta Suda).

VI – **Troškovi**

63. Ako je žalba osnovana i Sud predmet vrati Općem sudu na odlučivanje, kako predlažem u ovom slučaju, odluku o troškovima potrebno je donijeti naknadno (suprotno članku 184. stavku 2. Poslovnika).

VII – **Zaključak**

64. Na temelju prethodnih razmatranja predlažem Sudu da odluči kako slijedi:

1. Ukida se presuda Općeg suda Europske unije od 5. studenoga 2013., Rusal Armenal/Vijeće (T-512/09, EU:T:2013:571).

38 — Rješenje Komisija/Rusal Armenal (C-21/14 P-R, EU:C:2014:1749, t. 35.)

2. Odbija se prvi tužbeni razlog tužbe za poništenje društva Rusal Armenal ZAO.

3. Radi ispitivanja ostalih tužbenih razloga predmet se vraća na ponovno odlučivanje Općem sudu.

4. O troškovima postupka u prvom stupnju i u žalbenom postupku odlučit će se naknadno.